

IOANA POP – TUPIȚĂ¹, ROMÂNIA

Strigături la nuntă

Mniresă, cunună albă
La tăta lumea ești dragă.
Numa mâne-ta urâtă
Pântru-aceie te mărită.

Mniresucă, struț de flori,
Ie-ț' gându de la feciori
Și ți-l pune la bărbat,
Că cu el te-ai cununat.

Mniresucă, fătă mne, u,
Ascultă ce ți zăc eu:
Nu-i bărbatu-așă de bun
Să nu-ț dăie căte-un pumn.
Nici soacră-ta nu ți-i mamă
Să gândești că nu-l îndeamnă,
La un pumn și la o palmă.

Zdeară, mniresucă, zdeară,
Nu-i mai si fată la vară.
Când fetele or juca,
Tu îi sta și-i legâna.
Când fetile or hori,
Tu îi sta și-i ciupăi.

Nu sii mniresă scârdită
Și la noi trăiesc cu ptită
Și cu mazăre acrită.

¹ Culegător de folclor, Ocna Șugătag, jud. Maramureș.

Mnireasucă, mândră ești
N-ai oglindă să te vezi.
Să te vezi cum ești gătată,
Șohan n-ai si supărată.
Să te vezi cum ești gătită
Șohan n-ai si bănuită.

Mnireasă, de-amu `nainte
Drumurile ți-s oprite,
Numa tri ți-s năpostite:
În grădină după ceapă,
La fântână după apă
Și la mă-ta câteodată
Când îi si mai supărată.

Culese de la Tupiță Maria, Mara, 63 ani, în 2013.

Ardă-l focu trai de fată,
Că mai bine-i măritată.
Că-ț' faci voia când și când,
În tăta sara la rând.

Culeasă de la Moiş Gheorghe, Ferești, 80 ani, în 2014.

Bucură-te, soacră mare,
Că-ț' aducem noră tare.
Să-ț' ajute la ciubăr,
Să te scuture de păr.
Să-ț' ajute la covată,
Să te îmblătea de vatră.

Culeasă de la Giurgi Petru, Călinești, 76 ani, în 2014.

Bată-te Dumnezeu mut,
Noapte o fo, nu te-am văzut,
Di pă zî nu te-am știut.

Ș-amu-i zuă și te văd,
Altu cu tine nu șăd.

Culeasă de la Puț Maria, Mânăstirea, 78 ani, în 2014.

Mnireasă iubită mult,
Harnică mamă-ai avut,
Ț-o țăsut zadii cu poală,
Și te ie fecior cu școală.

Culeasă de la Puț Maria, Mânăstirea, 78 ani, în 2014.

Ori îi hădă, ori îi proastă,
Pune-o-n car c-amu-i a noastă.
Ori îi hădă, ori îi ră,
Pune-o-n car c-amu-i a me.

Urcați fete pă gunoi,
Și vă uitați după noi,
C-om zâni și după voi,
Când or si Paștile joi,
Și Creciunu mai apoi.

Hei, tu, dragă de mnireasă,
Să ai pană și hârtie,
Multe ai pute tu scrie,
La a ta mamă să zie,
Cu un pahar să-ț'întie,
La a ta căsătorie.
C-așă-ntină părinți,
Când căsătoresc pruncii,
Că-așă-ntină maicile,
Când mărită fetile.

Însuratu di pă sate,
Ca căruța cu tri roate,
Însuratu din alt sat
Ca pita de cumpărat,
Când o cumperi te bucuri,

O mânânci, nu te sature.
Decât în țară străină,
Cu pită de grâu în mână
Mai bine-n sătuțu tău,
Cu pită de mălai rău
Și cu apă din pârâu.

Culese de la Bufta Pălăguță, Văleni, 65 ani, în 2014.

Care mamă are fete
Și la moarte i să șăde,
Fetile să cântă bine,
Că le doare la inimă,
Și nurorile să cântă,
Da nu le doare nimnică.

Culeasă de la Muntean Ileana a lu' Opriș, Văleni, 65 ani, în 2014.

Decât noră-ntre străini,
Mai bine-a plizi-ntre stini.
Îi plizi cât îi plizi,
Pă sară te-or năpusti,
Că străinu-i ca și stinu,
Mai amar ca și pelinu.
De-i lucra zua să mori,
Sara zâce că n-ai spor.
De-ai lucra zua să zaci,
Sara zâce că te faci.
De i-ai face apa zin
Nu i-ai fa voia deplin.
De i-ai face apa bere,
Nu-i mai faci p-a lui plăcere.

Culeasă de la Bufta Pățăguță, Văleni, 65 ani, în 2014.

Hăi, mămucă, şî hăi ma,
Om frumos de-aş si aflată
Dealul nu l-aş si călcată.
Om frumos să si văzută,
Dealul nu l-aş si trecută.
Ardă-l focu satu nost,
N-am mai găsât om frumos,
Om frumos să siu avută,
Dealul nu l-aş si trecută.

Culeasă de la Muntean Ileana, Văleni, 65 ani, în 2014.

Mniresucă cu cunună,
Pă mâni sară ce ți-i bună?
Pune cununița-n cui
Șî dă gură mnirelui.

Culeasă de la Tupiță Maria, Mara, 64 ani, în 2014.

La socăciță:

Socăciță, haida-ncoace,
Ce-ai făcu mnîe nu-mi place,
C-ai făcut niște lășcuță,
Le poți duce-n tileguță.

Socăcița:

Frunză verde de coistreie,
Cui nu-i place, lasă, stăie.
Cui nu-i place ce-am făcut,
Margă şî beie borcut.

Culeasă de la Tincu Ana lu' Mnihaiu Crâșnicului, Breb, 71 ani, în 2014.

Vai, săracă nănașa,
Hitioană-i ca laița
De o-ai duce-o a măsura
Păste-o majă-i si ceva.

Culeasă de la Tinca Ana, Breb, 71 ani, în 2014.

M-o-nsurat mama de frică,
Luai vacă, nu jurincă.
Da-o-ar Dumnezeu să moară,
Să mă-nzor a doua oară,
Și să te ieu mândrioară.

Culeasă de la Tincu Ana a lu' Mnihaiu Crâșnicului, Breb, 71 ani, în 2014.

Strigături la găină

Placă, nănășu și ie,
Găina din mâna mé
Că-i din mână ușure.
Placă, nănășu și iartă,
De n-a si găina seartă.
Că n-am avut lemne uscate
Că pădurile-s departe.
Pădurari-s oamini răi
Și să dau după femei.
Și după mine s-o dat
C-o gândit că n-am bărbat.
Pântr-un ptic de teșătură
Musai o fo să-i dau gură,
Pântr-un lemn putregăios
Fost-o să mă puie jos
Și pântru un lemn uscat,
Vrut-o să mă puie-n pat.

Placă, nănășu și ie,
Găina din mâna mé,
Că-i găină ca-n poveste,
Cârâie și dohănește.
Că-i găină cât o rață
De abde o țân în brață.
Că-i găină cât o găscă,
De abde o țân în mână.

Culese de la Tupiță Maria, Mara, 62 ani, în 2012.

Pleacă, nănașu și ie
Găina din mâna mé
Io pă ié nu cer nimnic,
M-a juca nănașu-n ptic.

Culeasă de la Pop Ioana, Desești, în 2014.

Săracă găina mé
Rău îm' pare după ie,
C-o ouat cât-un ouț,
De tăbacă la drăguț,
Tătă zua mni-o ouat
De tăbacă la bărbat.

Bine c-am dat-o din mână,
N-o ouat de-o săptămână.

Iu, iu, iu, găină sură,
Ieri erai pă după șură
Ș-amu la nănaș în gură.

Culese de la Tupiță Maria, Mara, 62 ani, în 2012.

Găina-i cu zăce ouă,
Nănașu numa cu două
Și dacă nu crez'
Tra jos gatile și vez'.

Socăcița dintre oale
Ș-o făcut jăburi la poale
Ș-o furat carnea din oale.

Culese de la Tupiță Ioan, Călinești, 82 ani, în 2012.

Pă banii di pă găină,
Mni-oi cumpăra o mășână
Ș-oi meré o săptămână.
Pă banii di pă găscan

Mni-oi cumpăra aeroplan
Ș-oi meré cu el un an.

Culeasă de la Tupiță Maria, Mara, 62 ani, în 2012.

Nănașu:

Pă găină, ȝ-oi da cinci lei,
Să-ȝi cumperi chiloȝi pă ei.
Să-ȝi cuperi chiloȝi de ciur,
Să te aerisăști la cur.

Socăcița:

Nu mni-i curu așă gros,
Să-m' sie așă puturos.
De chiloȝi de cinci lei
Nu-m' încape curu-n ei.

Culeasă de la Tincu Ana a lu' Mnihaiu Crâșnicului, Breb, 71 ani, în 2014.

Săracă găina mé
Rău îm' pare după ie.
Ieri o fo' pă după șură
Ș-amu îi cu struȝu-n gură.
Ieri o fo' pă după casă
Șî amu în blid pă masă.

Socăcița:

Săracă găina mé
Rău îmi pare după ie
C-am ȝănut-o cu ovăz
Șî mălai de cel ales.
Na, nănașă, găina,
Șî-mi dă pă ie suta,
C-am ȝănut-o cu bucate
Șî-i cu slănină pă spate.

Nănaşa:

Taci, şî nu te lăuda
Că Ți-i mnică ca cioara
Șî slabă ca şî sarca.

Socăcița:

Oi da-o nănaşului
Că nănaşu-i cu cojoc
Șî mni-a da pă ie un zlot.

Culeasă de la Todoran Ileana a lu` Ilea, Văleni, 71 ani, în 2016.

Zî-mi şî mnie cetiraş
Să mă duc câtilinaş
Cu găina la nănaş.
Că-i găină ca-n poveste
Cârâie şî dohăneşte.
Cu găina zin din munte
Șî n-o dau fără cinci sute
Placă, nănaş, şî-i ierta
De n-a si seartă găina.
Că n-am avut lemne pălite
Că pădurile-s oprite.
Pădurari-s oamini răi
Șî să dau după femei
Si după mine s-o dat.
Da o auzât că am bărbat
Șî în pace m-o lăsat.
Numai un ptic l-am otit,
Pă pădurar l-am celuit
Șî tri lemne mi-am găsât.
Gaina am pregătit
Șî la nuntă am zânit.
Scoate nănaşă punga
Șî plăteşte găina.
Pă găină nu-ți cer mult

Ț-am adus-o că mni-o plăcut
De nașă când o-am văzut.

Nu vă uitați oameni buni,
Că-s făcută la șasă luni
Și grăiesc numai minciuni.

Culeasă din, Mănăstirea, 2016.

Mnelu o zânit din munte
Și s-o lozit la un jărunte
Nănașu, de nu mă crezi
Rădică zadia și vezî.

Culeasă de la Pop Petru, Breb, 85 ani, în 2016.

Placă, nanașu, și ie
Găina din mâna me
Că-i găină tare gre
Și Ț-a umbla bine cu ie.

Socăcița-i de ominie
Și mni-o dat găina mnie
Că-i bătrână și căruntă
Și ie nu hore la nuntă.
Că io nu-s cocoană mută
Și mni-a da pă ie o sută.
Că de suta nu mni-a da
Io nu i-oi da găina.
Că-i găină ca-n poveste
Cârăie și dohănește.

Culeasă din Budești, în 2017.